

Így telt a chanuka Komáromban

► Az első gyertya gyújtásának napján gyűltek össze a város és a tágabb régió zsidó közösségeinek tagjai és szimpatizánsaink a Menház Wallenstein Zoltán termében, hogy köszöntsük a fény ünnepét. A rendezvényről, melyet számosan megtiszteltek jelenlétükkel, lapunk 3. oldalán olvashatnak.

Vágjunk bele! Indul a 25. évfolyamunk

Az 1996-ban alapított Hitközségi Híradó 25. évfolyamát indítjuk el a januári számmal. A 18 éve immár hivatalosan is bejegyzett kiadvány az elmúlt 284 hónapban mindig ott lapult a postaládákban, egy idő után az elektronikus levélszekrényekben is. Most sem írhatunk mást, mint a 90-es évek derekán. Továbbra is várjuk cikkeiket, beszámolóikat, rövidebb-hosszabb írásait, hogy minél színesebb legyen a lenyomat, melyet a lap hasábjain megőrzünk a jelenkor múltó pillanatairól. Amíg erőnkből telik, töretlen lelkesedéssel készítjük a HH-t, s reméljük, idén futja majd az időnkéből, hogy digitalizáljuk az 1997-2006-os évek csak nyomtatásban megőrzött példányait is.

Tartsanak velünk, őrizzük tovább a Komáromi Zsidó Hitközség hagyományait! ◀

Paszternák András és Tamás főszerkesztők

Meghívó

A Komáromi Zsidó Hitközség ezúton hív meg minden érdeklődőt az ENSZ holokauszt emléknapja alkalmából rendezendő programjára, melyet 2020. január 26-án 14:00-kor tartunk a Menházban (Komárom, Eötvös utca 15.).

Program:

14:00 – **Mi lett velük?** – Komáromi zsidók Auschwitzban – Dr. Vági Zoltán, történész előadása. *Az SS eddig ismeretlen dokumentumai és a túlélők tanúvallomásai alapján rekonstruáljuk a Komáromból deportáltak sorsát az Auschwitz-komplexumban.*

15:00 **Bajnokaink voltak** – a magyar zsidó sportolók öröksége – a budapesti Mac-cabi VAC kiállításának megnyitója.

A belépés díjtalan. Minden érdeklődőt szeretettel várunk. ◀

Szerkesztői gondolatok

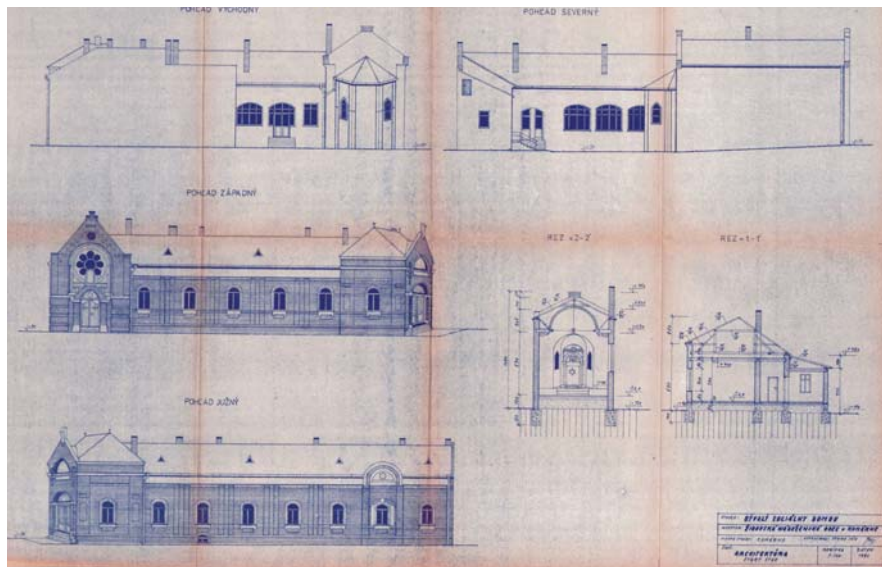
Chanuka harmadik estje van, a gyertyatartóba előkészítem a samesszal együtt összesen négy gyertyát. Igyekszem kapcsolni a körülöt-

PASZTERNÁK
ANDRÁS

tem lévő nehézségekkel, a problémákkal teli világ zaját arra az időre, amíg leégnek a chanukia díszei. Egy régi emlék tör elő nagymamám vitrinjéről, benne arról – a gyermeki szemmel – kicsit fura tárgyról, az oroszlanokkal díszített, nyolc gyertyányi hellyel rendelkező, ezüstösen csillogó gyertyatartóról, melyet oly sokszor nézegettem az üvegen keresztül. Elsőre talán fel sem tűnt a szolgálgyertya helyének hiánya. Évente egyszer aztán előkerült a relikvia, a konyhában, a varrógépet rejtő szekrény tetején, a megannyi finomsággal teli spájz tőszomszédságában lobbantak fel a picic lángok a polgári esztendő végéhez közeledve. Előtte pár héttel mindig szóba került a hétfégi család ebédeken, hogy be kell szerezni az ünnepre a megfelelő számú gyertyát. Ha jól emlékszem a családi legendára, a háború után hozta be valaki a nagyszüleim pékségébe a gyertyatartót, hogy kenyeret kérjen érte az ínséges időkben. Kicsit eltűnődöm, milyen jó lenne ott állni újra mellette,... Bevillan egy másik emlék is 2011-ből, amint egy nagyobb és egy kisebb chanukiával repülök haza a Szentföldről, első izraeli fizetéseimből beszerezve a szülőknem, bátyámnak szánt ajándékokat. Ismét túl vagyunk egy chanukán, az idej gyújtások emlékei is biztos előtörnek majd pár év múlva, ha máshol nem, hát a Hitközségi Híradó hasábjain. ◀

Közösségi mozaik – kép(ek) a hitközség múltjából –

► A Menház homlokzata és metszete az 1980-as évekből. A műszaki rajz az épület állapotfelméréséről készült korabeli dokumentáció részét képezte. A digitalizációért köszönetet mondunk Litomericzky Nándor építésznek. A komáromi Menház 1896-ban épült, mint idősebb zsidó polgárok otthona, menhelye. Az „L” alaprajzú épület sarokházként áll, főbejárata az utcasarokról nyílik. Földszintes, eklektikus stílusú épület, számos neogót elemmel. Homlokzata vakolatlan „szappantéglából” épült. Az épületben, az északi szárny hátsó traktusában egy zsinagógát is emeltek. Fennmaradt a zsinagóga eredeti bútora, padokkal, tóraszekrényvel, olvasó állvánnyal. Az épület, amely ma Komárom zsidóságának vallási és kulturális központjaként működik, része a Szlovákia zsidó örökségét bemutató kulturális útnak.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia
IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatinova 33, 94501 Komárno
vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomatás:** Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

A KZSH-t, a Shalom klubot és a HH-t támogatták: Himmler család (Párkány), Sajmovičová Zuzana (Pöstyén) és anonim adományozók. Köszönjük!

Új könyvekkel és kiadványokkal gazdagodott a Spitzer Béla kiskönyvár. Várjuk olvasóinkat!

December hónapban a Komáromi Zsidó Hitközség bekapcsolódott a városi hajléktalanellátásba. A Kollár Zoltán által koordinált program keretében egy meghatározott napon hitközségünk állta a szétosztott meleg ebéd költségeit.

Január elején folyamatosan végezzük a 2019. évi pályázatok elszámolását, majd benyújtásra kerülnek az idei évi igénylések.

Macesz, maceszliszt és bor rendelhető

Pészach ünnepére maceszliszt és bor rendelhető. A megrendeléseiket január 31-ig várjuk a Komáromi Zsidó Hitközség titkárságán vagy emailben a kile@menhaz.sk címen. ◀

-p-

Támogatóink / naši sponzori:

„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Zenével és fánkkal köszöntöttük Chanuka ünnepét Komáromban

Az ünnep első gyertya gyújtásának napján gyűltek össze a város és a tágabb régió zsidó közösségeinek tagjai és szimpatizánsaink a Menház Wallenstein Zoltán termében, hogy közösen köszöntsük a fény ünnepét.

A megjelenteket - köztük Keszegh Bélát, Komárom polgármesterét, Lusztig Pétert, Tatabánya alpolgármesterét, Villányi Tibort a Győri Zsidó Hitközség elnökét, Feldmár Tibort, a Dunaszerdahelyi Zsidó Hitközség képviselőjét - Paszternák Tamás, a hitközség programkoordinátora köszöntötte. Elsőként Jóna György, az Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem hallgatója a chanuka történetéről tartott előadást. Vázolva a chanukai csoda történeti, liturgiai vonatkozásait. A prezentációból

nyolc napon át égett. A program második felében a pozsonyi Pressburger Klezmer Band fergeteges koncertje következett. A hagyományos és modernebb dallamok nagy sikert arattak a teltházás koncerten. A közönség együtt dúdolta a számokat az együttessel.

A Komáromi Zsidó Hitközség és a Macabbi Vívó és Atlétika Club januárra tervezett együttműködéséről Jusztin Ádám, a sportegyesület elnöke szolt az egybeültekhez.

mindenki számára világossá vált, miután a makkabeusok visszafoglalták a Szentélyt, csupán egy napra elegendő olajat találtak, amellyel meggyújthatták a szent gyertyatartót. Új olaj előállítására nyolc napra volt szükség, de ekkor a hagyomány szerint csoda történt: az egy napra elegendő olaj

A chanukia fényeit Klavanszkij Anatolij budapesti kántor gyújtotta meg. Az öszejevetelről nem hiányozhattak a chanukai fánkok és a finom kóser falatok sem. A legkisebbeket színes fejtörők és játékok várták az iroda melletti oktatási termünkben.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik az előkészítésben, lebonyolításban és utómunkálatokban közreműködtek. Találkozzunk 2020-ban is a KZsH rendezvényein!

Az idei chanukai találkozó a Bethlen Gábor Alapkezelő, Komárom városa, a JHF, a JCD, JDC, az EZRA Alapítvány és a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásával valósult meg. ◀

PA

Gratulálunk!

Közösségünk gyakori vendége, segítője, rendszeres tolmácsa, a lapunk fordításában hosszú évekig közreműködő Vadász Magda részesült 2019-ben a JCC Budapest - Bálint Ház Hanukatalizátor díjában. Az elismerés az adott év aktív, zsidó közösségért munkálkodó teljesítményeit értékeli, kifejezi, hogy értéke van a közösségért tett erőfeszítéseknek. Az online jelölés és szavazás során elnyert díjhoz szívből gratulálunk! ◀

Búcsúzunk

Szeptemberi számunkban köszöntöttük 100. születésnapján az érsekújvári Deutsch Vali nénit, lapunk rendszeres Olvasóját, Támogatóját. Most kaptuk a szomorú hírt távozásáról. Emlékét, lapunkat méltató szavait sosem feledjük. A család és a közösség gyászában osztozunk. ◀

a Hitközségi Híradó szerkesztői,
a Komáromi Zsidó Hitközség
vezetősége

Filmbemutató Pozsonyban

Január 27-én 18.00 órától mutatják be Scheiner Péter „Ende der Erinnerung?” (Az emlékezet vége?) című, a Svájcban élő Holokauszt túlélőkkel foglalkozó filmjét a pozsonyi Goethe Intézet könyvtárában (Panenská 33, 81482 Bratislava). További információ a vetítésről: https://www.goethe.de/ins/sk/de/ver.cf?m?fuseaction=events.detail&event_id=21730330. ◀

Bemutakozik a budapesti Maccabi VAC

Beszélgetés Jusztin Ádámmal

Jusztin Ádám, a Maccabi VAC elnöke, 1990-től a Maccabi VAC tagja. Részt vett számos Maccabi Világ és Európa játékokon (1995-ben arany érmet szerzett az Európa Játékokon). Korábbi első osztályú kosárlabda játékos a Maccabi VAC elnöke 2010-óta. A Magyarországi Cionista Szövetség alelnöke. A Maccabi World Union/International Sport Committee vezetőségének tagja, az Európai Maccabi Szövetség (European Maccabi Confederation) sportigazgatója.

Évtizedek óta mozgatórugója a magyarországi Maccabi mozgalomnak, miként került kapcsolatba a szervezettel? Mi motiválja a mindennapi sportszervezői tevékenysége során?

– A motiváció a zsidó sportolók képzése, versenyztetése, a zsidó közösség sportjának erősítése Magyarországon és külföldön. A legjobb összefoglalást azonban az elődjünk adták.

Mit jelent ma a Maccabi VAC keretein belül sportolni?

– A Maccabi VAC-ban sportolni és részt venni a nemzetközi eseményeken, a hazai zsidó közösséghez tartozást és kapcsolatot jelent a világ szinte minden pontján a maccabi klubokban sportoló zsidó sportolókkal.

2019-ben történelmet írtak az Európai Maccabia budapesti megszervezésével, miként értékeli a világ zsidó sportolói-nak szervezett rendezvényt?

– Először 2010-ben merült fel, hogy mi is megrendezhetnénk az Európai Maccabi játékokat. Amikor 2011-ben kint voltunk a bécsi rendezvényen, akkor vált világossá, hogy ez mennyire hasznos lehet Magyarországon, Budapest és a zsidó kö-

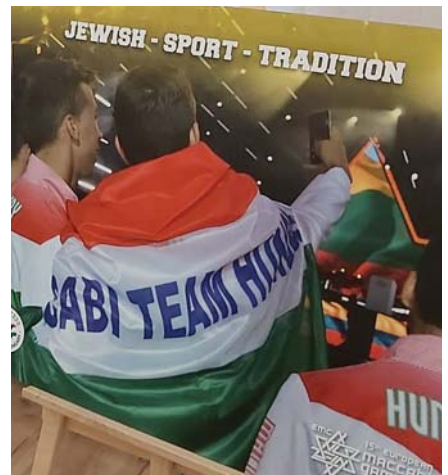
zösség számára. Akkor még a 2015-ös rendezést túlságosan közelinek találtuk, először szerettünk volna, közösségi és kormányzati támogatást is magunk mögött tudni, ahhoz hogy egy kimagasló nemzetközi pályázatot adhassunk be. Mindez a következő években realizálódott és sikerült elnyerni és megrendezni Budapestén a játékokat.

Összességében azt gondolom, hogy sikeres Európa Játékok került megrendezésre Budapestén!

A résztvevők, sportágak és a helyszínek egyedülálló atmoszférát teremtettek. A hazai sportolók 100 érmet szereztek, amivel minden idők legnagyobb sikerét érték el a Maccabi Játékok történetében.

Chanukakor Komáromba érkezett a magyar zsidó sportolókat bemutató vándortárlatuk, miként született meg a kiállítás? Kiknek ajánlja?

– Az 1906-ban alapított Vívó és Atlétikai Club volt a világ első "all round" zsidó sportegyesülete. 1989-es újjáalakulása óta Maccabi VAC néven fontos tagja a világ legnagyobb zsidó szervezetének, a több mint 400 ezer tagot számláló Maccabi mozgalomnak a Maccabi World Union-nak. Az egyetlen magyar zsidó sportegye-

sület rendkívül fontosnak tartja a magyar zsidó közösség aktivizálását, a tudatos és rendszeres testmozgást magában foglaló életmódra nevelést. A sportoláson túl a Maccabi VAC széleskörű közösségi programokat és kulturális, oktatási eseményeket is szervez. Az egyesület kiemelt tevékenysége, hogy fontos szerepet vállaljon a hazai amatőr és professzionális sportéletben, valamint az, hogy Magyarországot kiemelkedően képviselje a nemzetközi eseményeken. Fontos célja, hogy a Magyarországon élő magyar zsidó sportolókat, Izraelben és a diaszpórában hasonló sporttevékenységet folytató többi zsidó sportolóval összekapcsolja, valamint az egyesület kiemelkedő eredményeit és sport múltját bemutassa, mind Magyarországon, mind a határokon túl.

A Maccabi VAC több intézménnyel összefogva 2014 végén indított el egy kiállítás sorozatot, amely egyfelől méltó emléket állított azoknak a zsidó származású olimpiai bajnokainknak, olimpiakonjainknak és sportvezetőinknek, akik a holokauszt során veszítették életüket. Másfelől bemutattuk azt is, hogy a zsidó közösség milyen fontos szerepet töltött be a magyar és nemzetközi olimpiai mozgalom megteremtésében, népszerűsítésében és az egész magyar sportélet fellendítésében. A Londoni Magyar Kulturális Intézetben rendeztük az első kiállítást megemlékezést, amelyet a Berlini Magyar Nagykövetségen rendezett kiállítás követett.

Folytatás a 8. oldalon.

„A vidéki közösségeket szolgálom...”

Róna Tamás főrabbiival a múlttól, a jelenről és a jövőről

Neológ szülők, ortodox nagyszülők gyermekeként láttam meg a napvilágot. Nagyszüleim egyik oldalról tiszafüredi és győri háttérrel bírtak, míg a másik oldalról Nagyváradról és Csengerből származtak. Pici gyermekkoromtól kezdve a zsidóságban való lét teljesen természetes légkörbe burkolt be a családban, és három éves koromtól kezdve a Frankel Leó utcai közösség Talmud Tórájában egyaránt.

A hagyomány láncolatát folytatva nap mint nap azon munkálkodunk, hogy két gyermekünknek is meg tudjuk adni ezt a burkot. A zsidó gimnáziumban való érettségimét követően felvételt nyertem az ELTE pszichológia szakára. Az ELTE-n elkezdett tanulmányaimat befejeztem két évvel később, mert Schöner professzor úr megkeresésére elkezdtem tanulmányaimat az akkori Országos Rabbiképző Intézetben, a későbbi Országos Rabbiképző Zsidó Egyetemen.

2001-ben judaisztika tanárként végeztem, 2005-ben megkaptam a Szmichát, a rabbidiplomát, illetve mivel egyetemmé lettünk, így zsidó vallástudományok M.A. fokozatú oklevelét.

2004-ben külön rektori engedéllyel elkezdtem a PhD iskoláját az egyetemnek, amit 2007-ben, sikeres abszolutóriummal fejeztem be. Kutatásom témája az addigra már 10 éve vidéki szolgálatban lévő krónikásnak, a közösség társadalomtudományos területein való dinamikus beágyazódásának strukturális, kulturális, szociális, diplomáciai, etikai, jogtudományi rendszereinek feltárása, izolálása, értelmezése, exegézis felépítése. 2011-ben védtem meg sikeresen doktori értekezésemet.

23 éve van abban a kitüntetésben részem, hogy a magyarországi, vidéki közösségeket szolgáljam. Örökös kérdés, hogyan és merre tovább a még mindig kísértő, majdnem teljes megsemmisülés után 76 évvel?

Alapvetően fontos leszögeznünk, hogy közösséget akkor tudunk igazán lendületesen, energikusan, távlatilag, széles körben építeni, ha gondoskodni tudunk a következő generációról. Ez pedig formális

oktatás nélkül nem létezhet. Közel nyolc évtized telt el, hogy Magyarországon, vidéken, illetve a magyarajkú zsidó közösségeknek nincsen formális oktatási intézménye, azaz zsidó iskolája. Az iskola egy olyan teret, szövedéket ad, ahol a gyerekek tanulják és megélik a saját zsidóságukat individuumban és közösségekben egyaránt. Nyelvet, vallástudományt, Szentírást, héber jogtudományt, liturgikus zenét, imákat, történelmet, vallásfilozófiát – e nélkül folyamatosan és folytonosan nem lehet tanítani.

160 éve merült fel először a kongresszusi zsidóság megszületésének pillanataiban, létfontosságú gondolatként, hogy a magyarországi oktatás nagyszínpadán zsidó közösség meg tudjon jelenni.

2013-ban a Magyar Kormány bevezette a kötelezően választható hit- és erkölcs-tan oktatást. Dr. Nógrádi Gergely főkanonok úr barátommal és lelkes kis csapatmal a Jóteremtőnek hála módunk volt és van feltenni a magyarországi zsidóságot az oktatás nagy térképére. Hiszem és remélem, hogy a már elkészült három tankönyvünk folytatódik, és a teljes általános iskola nyolc évét le fogjuk tudni fedni, illetve hogy az az öröm, ahogy a készítőikkel együtt, tudásunk legjavát beleadva alkotunk meg e könyveket, rendíthetetlen hittel abban, hogy a tudás öröme e könyvekben keresztül minden érdeklődő számára átadatik és ez az öröm át is vétetik.

Az elmúlt több mint két évtizedben számos tanulmányt, könyvet volt módom írni, a tankönyvek mellett, amit nagy büszkeséggel jegyzek. 2018-ban a Szent István Társulat által kiadott – mely Apostoli Szentszéki Kiadó, ami azt jelenti, hogy minden anyag, amit megjelentetnek, azt a Vatikánban hagynak jóvá; s

amely tett jelzés is egyben, hogy az elmúlt több mint 20 éves örömteli jelenlétem a keresztény-zsidó párbeszédben értékeket teremt – egyik gyümölcse e kötet. 'A magyarországi zsidóság története' címmel, melyet a tankönyvekkel együtt szeretettel ajánlok olvasóim figyelmébe.

2015-ben a keresztény-zsidó párbeszéd keretén belül a Vatikánban Ferenc pápától magánkihallgatást kaptam. Ez egyedülálló a maga nemében, mivel eddig nem volt olyan magyar rabbi, akinek együttműködése lehetett a regnáló pápával. Ennek a közös gondolkodásnak egy meghatározó lépése lett 2018 nyarán az egyházak közötti párbeszédért felelős legprominensebb szervezetének, a Nemzetközi Keresztény-Zsidó Tanács (ICCJ) éves tanácskozásának Magyarországra hozatala, mely Budapesten és Kecskeméten került megrendezésre. A párbeszéd a hívő emberek között egy olyan különleges szövedéknek megalkotását helyezi a társadalom elé, amelynek megtartó ereje erkölcsileg, etikailag a béke fenntartása érdekében, s hogy emberek tudjunk maradni, elengedhetetlenül fontos.

2018 tavaszával Scheiber Sándor díjban részesülhettem, mely egy ma működő neológ rabbi számára, úgy gondolom, Magyarországon az egyik legnagyobb elismerés. Nagy feladat, próbálni szerény képességeim szerint a Scheiber professzor által kijelölt útvonalat betartani és megtartani.

Folytatás a 8. oldalon.

Kék-fehér hétköznapiak

PASZTERNÁK
ANDRÁS

90. fejezet: Szentföldi szerelem

(2012. október 16.)

Felocsúdván a viszontlátás első pillanataiból, a kijárat felé indultunk. Hosszú sor kígyózott a taxiállomás előtt. Valójában nem volt világos, ha az egyik irányból az utasok sorakoznak, a másik irányban a gépkocsik végeláthatatlan sora, miért nem lehet felgyorsítani a beszállítást. Valami kis irányítórendszert erre is kitalálhatnának ebben az innovatív országban.

Sorunkat kivárva beszálltunk minden idők legértetlenebb izraeli taxisofőrjének az autójába. Miután közöltem vele a ramatgani címem, a GPS felé kapott. "Aluf Sade, HaYarden, Negba" – siettem a segítségére. Hajthatatlan volt, perceként át kereste az utcát az érintőképernyős kutyujján, eredménytelenül. "Biztos ez az utca?" – fordult hátra hozzánk. "Aluf Sade, HaYarden, Negba" – ismételtem határozottabb hangon. Úgy tűnt sosem indultunk el. "Tel-Aviv helyett Ramat Ganban kéne keresni" – vettem oda az egyre feszültebb pilótánknak. "Sokkal egyszerűbb, ha az Aluf Sade, HaYarden, Negba útvonalon megy" – próbálkoztam harmadszor is sikertelenül. Nekiindultunk a GPS segítségével, feladtam a küzdelmem. Ott kezdett gyanús lenni a dolog, amikor a készülék határozott jelzése ellenére, nem kanyarodtunk le Haifa irányába a 4-es főútra. Hirtelen a fejéhez kapott a kormányos, meg sem álltunk Tel-Avivig. Extra éjszakai városnézéssel kedveskedtem barátnőmnek. "Hát nem vagyok egy rendes pasi?" – gondoltam a másfélszeresére nőtt menetidő utolsó perceiben.

Végre "hazaértünk". Fel a sok lépcsőn, szezám tárulj. Az interneten annyiszor látott szobácskám megleveledett a messziről érkezett utazó előtt. "Jé, az asztal, s az ablak, meg a szék" – sorolta a virtuálisan már megismert bútordarabokat a Nagy Ő.

A pénteki nap mindig gyorsan elrohan. Észre sem vesszük, s máris beköszönt a szombat. Pláne, ha az ember a szíve választottját tarthatja a karjaiban. Amikor azon gondolkodtam, mihez kezdünk majd az előttünk álló tíz nappal, egyben biztos voltam. Nem sajtáthatom ki társam minden percét. Időt kell szentelnünk az ország nevezetességeire is, mégiscsak a Szentföldön jár a látogató.

Ebédidőben eleget tettünk rokonaim meghívásának, a közeli parkban rendeztek kis ünnepi sütögetést. Végre nem egyedül

szálltam fel a 67-es buszra. Mégiscsak más kézen fogva hallgatni a tel-avivi tömegközlekedési eszközön szóló zenét, mint magányosan. Talán kicsit a Facebooknak is köszönhetően úgy fogadták a párom, mintha ezer éve ismerőse lenne a másodunokatestvéreimnek. Sült húsok, saláták, édességek kerültek terítékre első közös izraeli ebédünkön.

Az ünnep előtti órákban szétnéztünk a blogomból már ő általa is ismert közeli utcákban, majd az erkélyen ülve figyeltük, amint lebukik a nap valahol a givatayimi házak mögött. A település elcsendesedett, beköszöntött a szombat, s elkezdődött az első közös, "összezárt" 24 óránk. A néha picit zavaró tábori szobátársak nélkül, csak mi ketten, együtt! Hmmm...

A hetedik, a pihenőnap kimenetele után nyakunkba vettük a várost, s Bnei Brak felé indultunk. Kedves szarvasi ismerőseinkhez tartottunk, Ági nénihez és Smuel bácsihoz. Számos alkalommal jártam náluk az utóbbi hónapokban, ez a látogatás mégis nagyon különlegesnek ígérkezett. Hosszú éveken át ott ültünk előttük a tábori étteremben. Hát igen, talán fel kellett volna nézmem a tányérből, s észrevenni azt a csillogó szempárt ott a túloldalon. Egy óras vizitünk alatt végig kedélyesen beszélgettünk, felidézve a közös Körös-parti emlékeket. Már éppen távozóban voltunk a sátoros ünnep miatt a ház előtt felállított szukából, amikor vendéglátóinktól elhangzott: "Jó így együtt látni Titeket, annyi év közös munka után..."

"De még mennyire!" – motoszkált az agyamban, miközben elindultunk a Marom Neve vízeséses, szökőkutas parkja felé.

(2012. október 17.)

Egy dologban biztos következetes vagyok, soha, senkit nem beszélnék rá, hogy utazzon Izraelbe, se kirándulni, se tanulni, se itt élni. Mint ahogy a magyar nagykövetség oldalán írják: "... Izrael egész területe és a Golán fennsík utazás és ott tartózkodás szempontjából "II. fokozott biztonsági kockázatot rejtő további országok és térségek" kategóriájába tartozik... Izrael Államban a terrorakciók veszélye csökkent, de véglegesen nem szűnt meg. Ezek célpontjai elsősorban a nagyvárosok zsúfolt központjai és tömegközlekedési eszközei lehetnek. A szenthelyek többsége látogatható. A Gázai övezet mentén a 2009. januári háború óta csak szórványosan fordulnak elő palesztin rakétatámadások az izraeli területek ellen, az odautazás előtti tájékozódást azért továbbra is javasoljuk." ◀

Folytatjuk.

DR. ORNA
MONDSCHIN

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből Téli ünnepek

Szukkot, a Sátoros ünnep, az őszi ünnepek közül az utolsó. Pészach az első tavaszi ünnep és utána jön Sávot, amit még a naptár szerint tavasszal ünnepelek, nyáron valójában nincs semmi ünnep. Télen három ünnep van, mindegyik különböző jellegű. Először a chanuka, amely a gyertyák, a fény ünnepe, utána a Tu Bishvat, a fák ünnepe, a harmadik az a Purim, amelyet a jókedv, a vidámság és karneváliok jellemeznek.

Őseink a földművelési naptár szerint éltek és ünnepelek. Hanukakor amelyet kiszlív, illetve december hónapban ünnepelek hideg, esős, havas időjárás van. Ilyenkor mindenki otthon szeretne lenni, valójában ilyenkor jön össze a család, gyertyát gyújtani, fánkot enni és társasjátékokkal szórakozni. Valódi otthoni ünnep.

Majdnem 2 hónap chanuka után mikor az időjárás már kedvezőbb, hosszabbak a napok, ünnepelek a fák ünnepe. Ilyenkor szokás kimenni a természetbe, fákat ültetni vagy más növényeket, tudva hogy ezek mennyire fontosak az ember mindennapi életéhez. A fák tisztítják a levegőt és vigyáznak az élet egyensúlyára. Azért is olyan tragikus, ami napokban történik Ausztráliában. Ott nyár van, nagy a szárazság és az erdőtüzek pillanatok alatt keletkeznek. Ez nemcsak a helyi ökológiai rendszerre hatnak, hanem a sok füst messzire elér és komoly ökológiai akadályokat okoz. Sokmillió erdei állat az életét veszítette, közöttük olyanok amelyek úgyis veszélybe vannak. Még nem tudni, hogy milyen hatása lesz ennek a bioszférára, de a jelenlegi károk leírhatatlanok.

Fontos a természetre vigyázni, hogy az is vigyázzon ránk. Mikor iskolás voltam ez volt a kedveltebb ünnepem. Csendben imádkoztam, és kértem, hogy szép nap nap legyen, hogy tudjunk menni ültetni. A régi iskolám kertjében mai napig ott vannak azok a fák, amelyeket kisiskolás korunkban ültettük. Lehet a saját kertben is ültetni virágokat, amelyek tavasszal hálásan ránk mosolyognak.

Az izraeli téiben a hegyekbe láthatóak a kis hegyi ciklámenek. Ez a szerény virág Görögországból származik, onnan terjed a Földközi-tenger országaiba és a 16. században került Európába. Ma lehet cserépbe is kapni, mint szobanövény, de azok, amelyek természetben található, azok a legszebbek. A Jeruzsálem felé vezető útszélén régebben nagyon sok ciklámen nőtt. Mivel kiszélesítették az utat, a ciklámen gumókat kiszédeszték, mivel ez egy védett virág más helyekre ültették el. Aki ma az autópályán utazik Jeruzsálem felé már, nem csodálhatja a kedves szerény ciklámeneket. Mikor én a Jeruzsálemi Héber Egyetemen tanultam, a hosszú unalmas úton az volt a szórakozásom, hogy számoltam a ciklámeneket az út szélén.

Pár nappal ezelőtt összejöttünk egy irodalmi találkozásra nálunk. Két meghívottól kaptam cserépben cikláment, nagyon vigyázzok rájuk. Az irodalmi eszmecsere érdekes volt, befejezésül tálaltam pancakeot, ami az amerikai változata a megszokott palacsintának. Vastagabb a tésztája, kávéval vagy teával nagyon laktató.

Hozzávalók: 2 egész tojás, 1 pohár tej, 2 pohár liszt, 1 kávéskanál sütőpor, 2 kávéskanál cukor, pár csepp vanília.

Elkészítés: Összekeverjük a tojást, tejet és a vaníliát. Hozzáadjuk a lisztet, sütőport és cukrot. A tésztának sűrűnek kell lenni. A sütőt vagy serpenyőt, ha lehet teflont, kevés olajjal kikenjük és merőkanállal a masszából a forró serpenyő közepére csurgatunk. Midkét oldalát világos barnára kell sütni. A tálaláskor lehet kínálni mézet, szirupot, lekvárt, joghurtot vagy nutellát. ◀

Forrás: Wikipedia

Chanukai nyolcfénypróba a Bálint Házban

Az ünnep első estjén rendezték meg a budapesti JCC Budapest - Bálint Ház nagyszabású, hagyományos chanukai családi programját. A kicsiket és nagyokat pontgyűjtő állomásos játék várta az épület három szintjén, az ügyességi feladatok mellett számos új ismeret is szerezhettek a résztvevők. A rendezvény második részében órányi tánc és egy látványos fénybábjáték várta az ünneplőket. A hanukia fényeit Verő Tamás főrabbi gyűjtötte meg. ◀

PA

Fontos információk

Ezúton kérjük hitközségünk tagjait, hogy a 2020-as évre esedékes **tagsági díjat** szíveskedjenek átutalással, csekkben vagy a titkárságon befizetni. A díjak változatlanok. Adományaikat szívesen fogadjuk!

Kérjük, a komáromi zsidó temetőben eltemetettek hozzátartozóit, hogy az ez évre esedékes **sírgondozási díjat** lehetőleg még a tavaszi munkák megkezdése előtt szíveskedjenek rendezni. A díjak nem változtak: 10 EUR/sír, dupla sírok esetén: 17 EUR/sír. ◀

-P-

Folytatás a 4. oldalról.

Ez utóbbi esemény a 2015-ös Maccabi Európa Játékok idején került megrendezésre, a nemzetközi sport, politikai és kulturális élet magas rangú képviselői előtt. A harmadik kiállításunk 2015 novemberében a Budapesten tartott Európai Maccabi Kongresszussal egy időben (EMC Congress 2015) került megrendezésre az Izraeli Kulturális Intézetben. Mind a kiállítás, mind pedig a hozzá kapcsolódó előadások és kulturális programok jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy Budapest nyerte el a Svájci Bázellel szemben a 2019-es Maccabi Játékok rendezési jogát.

rális örökséget folytatódna, a világ jelentősebb zsidó diaszpórával rendelkező nagyvárosaiban. A kiállítás anyagait és bemutatói lehetőségeit szélesítjük, valamint a legfrissebb kutatási eredményekkel, dokumentumokkal és információkkal frissítjük. A bemutatásra kerülő tárlat egy állandó résszel rendelkezik, amit kiegészítünk mindig az adott város ill. régió, magyar-zsidó sporthoz, sportsikerekhez és közösségéhez kapcsolódó pontjainak a bemutatásával.

A kiállításához a helyi közösségekkel, kulturális intézményekkel, külképviselettel együttműködve egyéb kulturális

Zsidó Múzeum és Levéltár, az Olimpiai és Sportmúzeum, a Maccabi VAC és Maccabi World Union archívum, és magángyűjtők is hozzájárulnak.

A kiállítás sorozat célja:

- A magyar-zsidó sportolók és a kulturális örökség bemutatása,
- a magyar-zsidó sportvezetők kiemelkedő szerepének megismertetése, a nemzetközi olimpiai mozgalom megeremtetésében és elterjesztésében,
- sport és kulturális diplomáciai kapcsolatok elősegítése,
- népszerűsíteni a 2019-ben Budapesten megrendezésre kerülő Maccabi Európai Játékokat,
- népszerűsíteni egyúttal a 2024-es olimpiai pályázatunkat. (2017. szeptemberi döntésig.),
- demonstrálni azt, hogy Magyarország egy biztonságos ország, amely élen jár az antiszemitizmus, a kirekesztés, valamint a terrorizmus elleni küzdelemben.

Ez a nemzetközi kiállítás és kulturális programsorozat, amely bemutatja az egyedülálló magyar-zsidó sport és kultu-

programokat is szervezünk, mint ahogy a korábbiakban is tettük.

A tárlatokhoz anyagokkal a Magyar

Melyek a szervezetük előtt álló legnagyobb kihívások a 2020-as esztendőben?

- A 2020-as év legnagyobb kihívása, a hazai szakosztályok fejlesztése és új szakosztályok létrehozása. Az év végétől pedig készülünk a Maccabi Világjátékokra. ◀

PT-PA

Folytatás az 5. oldalról.

2018 áprilisában igen nagy és megtisztelő feladatot kaptam, a Rabbistület elnökeként a magyarországi zsidó neológ közösségek szellemi támogatását.

Végezetül pedig a következő generáció, a múltból épül a jelen és a jövő. Ha a múltat nem is látjuk, mégis aktív, élő, alkotó

erőként körülvesz bennünket. 11 évvel ezelőtt Kecskeméten indítottam el a gyerektábort, mely 11 év alatt kinőtte magát a 4 napos, napközis táborból már egy évben többszöri találkozókkal körülvett, 8 napos, Kiskunhalason megrendezésre kerülő nemzetközi táborra, ahol hétköznapi 80-100-an vagyunk jelen, de a szombatot akár kétszer ennyi hittestvérünkkel közö-

sen ünnepeljük, melynek során a gyerekek a Bát- és Bár Micvójukat a halasi táborban, a barátaikkal közösen kívánják megünnepelni. Repeső öröm látni, ahogy a kisgyermek elöttünk érnek serdülőből fiatal felnőttekké, akik alkotó részei már közösségünknek. Öntudatosak, a saját zsidóságukkal felvértezve. ◀

PT-PA

Laureáti ceny Kehila v roku 2019

Ján Hevera

Som v druhej dekáde štyridsiatnika a pochádzam z horného Žitného ostrova z Hamuliakova (Gútor) pri Šamoríne. Posledných pätnásť rokov pracujem v kresťanskej organizácii (pri Evanjelickej cirkvi) v ktorej je moja úloha práca s ľuďmi mimo slobody s celoslovenským pôsobením.

Ako ste sa stali správcom židovského cintorína v Mliečne?

– Odkedy som „objavil“ už dávnejšie hľadaný židovský cintorín v Mliečne (Mlichdorf, Tejfal), asi v r.1991, vtedy ešte v poli, som vedel, že pre toto veľmi cenné historické miesto chcem niečo užitočné urobiť, zvlášť, keď som videl jeho smutný stav. Navštívil som potom ÚZŽNO v Bratislave, kde bol vtedy pán Reich a po krátkom rozhovore mi podal kľúče a stal som sa správcom cintorína od r. 1994.

Aká bola história komunity pred holokaustom?

– Pôvodný môj zámer bol sprvu ten, že som sa snažil cintorín dať do stavu dôstojného pohrebiska a pamiatky. No čím dlhšie som sa v tom aktivizoval, tým viac ma zaujímala minulosť jednotlivých ľudí pod macevami, a tým aj celej komunity. Keďže som mal v oblube históriu, začal som sa venovať aj tejto oblasti spracovávanía dejín rodín a samotnej obce. Začal som pátrať v archívoch, literatúre, pýtať sa ešte žijúcich pamätníkov a pod. Dozvedal som sa zaujímavé informácie. Komunita v Mliečne vznikla ako väčšina okolitých židovských obcí koncom 17., resp. začiatkom 18.storočia prisťahovaním sa Židov najmä z Moravy a Čiech, ale aj Rakúska. V 18. storočí si postavili už dnes neexistujúcu synagógu v moravskom slohu a mali všetky ďalšie ustanovizne k riadnemu náboženskému životu. Venovali sa zväčša obchodu. Židia žili aj mimo Mliečna v okolitých dedinách, v každej dedine aspoň jedna obchodnícka, krčmárska rodina. Jedna z najväčších skupín patriaca pod ŽNO v Mliečne žila vo Vojke, kde bola aj modlitebňa. Všet-

ci sa však dávali pochovávať v Mliečne. Najstaršia zachovaná maceva je z r. 1739. Pôsobili tu významní rabíni. Prvú polovicu 19. st. tu bol rabín Jisaschar (Salamon) Beer (1758-1848), po ňom žiak Chatama Sofera, David Kohen Bistricar (1815-1864), autor diela Bet David. Z posledných to bol rabín Noach Baruch Bernát Fischer (1863-1919) neskorší významný gaon v Prešove. Ku koncu 19. st. sa komunita pomaly sťahuje do vedľajšieho mesta Šamorín, v 20.storočí už aj s rabinátom. V Šamoríne je za čias rabína Samuela Austerlitz (1870-1939) neskoršieho rabína v Miškolci, postavená v r. 1912 synagóga a ešte pred tým je založený aj nový cintorín. Posledným rabínom tu bol Abraham Jakob Kopel Singer (1888-1944), ktorého syn Šmuel Alexander Singer (1916-1913) žijúci v Bratislave, bol cenným a verným informátorom o tunajšom židovstve pred šoa.

Ako prebiehala rekonštrukcia cintorína? Z akých zdrojov boli práce financované?

– Išlo najmä o postupné čistenie cintorína od náletového porastu, kosenie, dvíhanie zvalených, či spadnutých náhrobkov. Potom som robil pasportizáciu, prefarbovanie väčšiny textov náhrobkov a ďalšie potrebné veci. Skoro všetko sa robilo na báze dobrovoľnosti, na ťažšie práce som poprosil o pomoc kamarátov, ktorí to vykonali nezištne. Treba povedať, že okrem spomenutého, cintorín nebol v nijakom dezolátnom stave. Niektoré potrebné práce, ako napr. nový vstup do cintorína, alebo výraznejšie opravy boli financované na požiadanie z ÚZŽNO, alebo ŽNO v Dunajskej Strede. Tento rok bolo po prvýkrát do čistenia jedného zara-

teného úseku na cintoríne zaangažované aj mesto Šamorín.

Máte kontakty s potomkami preživších?

– Ku kontaktom s potomkami predkov pochovaných v Mliečne alebo v Šamoríne som sa dostal postupne v priebehu času, rôznymi cestami. Zoznámiť sa s niekým takým bolo pre mňa veľmi vzrušujúce a vzácne. Už na začiatku pri pátraní po dejinách som sa dostal napr. v Bratislave k žijúcim preživším potomkom, napr. k pani Virole Sternovej, alebo pani Médi Horákovéj, či už spomenutému pánovi Singerovi. Títo mi porozprávali svoje spomienky na tunajší predvojnový židovský život. Postupne sa stávalo to, že sa objavovali ďalší potomkovia, dokonca aj mladšej generácie zo zahraničia najmä z Izraela, ktorých veľmi zaujímala ich minulosť a na cintoríne v Mliečne našli hroby svojich príbuzných niekedy až do deviatej, desiatej generácie. Boli neraz milo prekvapení, keď som im k predkom vedel poskytnúť informácie, ktoré som nadobudol svojím bádáním a oni o nich nevedeli.

Nedávno ste dostali dve ocenenia. Ako ste prijali Cenu Kehila a Cenu Eugena Bar-kányu?

– Samozrejme, som veľmi poctený, potešený a vďačný. No neočakával som to, ani som na takéto niečo nepomyslel. Skôr priatelia, ktorí do tejto oblasti môjho života videli a dozvedeli sa o udelení cien, sa mi pri blahoželaní vyjadrovali ako o zaslúženej odmene za mnohoročnú aktivitu. No ja to tak nevnímam. Je to predovšetkým služba, micve, ako mi povedali viacerí z Izraela.

Aké máte plány do budúcnosti?

– Asi len pokračovať v začatej práci. ◀

Sviatok Chanuky sme vítali hudbou a šiškami

Pri príležitosti zapálenia prvej sviečky sviatku v sále Zoltána Wallensteina, aby spoločne pozdravili sviatok svetiel. Prítomných – medzi nimi primátora mesta Komárna Bélu Keszegha, viceprimátora mesta Tatabánya Pétera Lusztiga a predsedu Židovskej náboženskej obce v Győri Tibora Villányiho – pozdravil programový koordinátor obce Tamás Paszternák.

Ako prvá odznela prednáška Györgya Jónu zo Židovskej univerzity v Budapešti, ktorý hovoril o histórii sviatku Chanuka, načrtnúc historické i liturgické stránky tohto sviatku. Z prezentácie bolo každému jasné, že po tom, ako si Makabejci vydobili späť Svätýňu, našli olej, ktorým by mohli zapáliť svetlo v svietnika na jeden deň. Zhotovenie nového oleja trvalo osem dní. Stal sa však zá-

ho a atletického klubu Macabbi hovoril predseda športového klubu Ádám Jusztin.

Svetlá hanuky zapálil budapeštiansky kantor Anatolig Klavanskij. Na stretnutí nechýbali chanukové šišky a chutné kóšer pochúťky. Najmenších čakali farebné hľavolamy a hry, ktoré si mohli vychutnať vo vzdelávacej miestnosti vedľa kancelárie.

Touto cestou ďakujeme každému, kto sa zúčastnil prípravy, realizácie a finál-

zrak: nájdený olej horel celých osem dní.

V druhej polovici programu nasledoval vynikajúci koncert skupiny Pressburger Klezmer Band. Tradičné i moderné melódie zožali obrovský úspech v plne obsadených radoch obecnosti, ktoré si piesne pospevovalo spolu so skupinou.

O januárovej spolupráci Židovskej náboženskej obce v Komárne a Šermiarske-

ných prác podujatia. Stretneme sa aj v roku 2020 na podujatiach ŽNO v Komárne!

Stretnutie pri príležitosti sviatku Chanuka sa uskutočnilo s podporou Fondu Gáboru Bethlena, mesta Komárno, Nadácií JHF, JCD, JDC a EZRA a Fondu pre kultúru menšín. ◀

Blahoželáme!

Pani Magda Vadász, častý hosť našej komunity, pomocníčka, pravidelná tlmočníčka, ktorá dlhé roky pomáhala aj pri preklade našich novín, bola ocenená cenou Chanukatalizátor 2019, udeľovanou JCC Budapešť – Bálintovým domom. Uznanie patrí tomu, kto v danom roku aktívne pracoval pre židovskú komunitu a vyjadruje, že jeho úsilie má vysokú hodnotu. Pri príležitosti získania ceny, ktorej nominácia i hlasovanie sa konalo online, srdečne blahoželáme! ◀

Lúčime sa

V septembrovom čísle sme pri príležitosti 100. narodenín pozdravili pani Valíku Deutschovú z Nových Zámok, čitateľku a podporovateľku našich novín. S hlbokým zármutkom sme prijali smutnú správu o jej odchode. Jej spomienku si zachováme, na jej pochvalné slová na adresu nášho periodika nikdy nezabudneme. Vyjadrujeme úprimnú sústrasť rodine a komunite. ◀

redaktori Spravodajcu,
vedenie Židovskej náboženskej
obce v Komárne

Návštívili nás

V decembri strávila Slovenská únia židovskej mládeže v Komárne jeden víkend. Jej účastníci zavítali aj do Starobinca (Menházu), kde ich privítal predseda Anton Pasternák. ◀

Premietanie v Bratislave

Dňa 27. januára o 18.00 hodine sa v Goetheho inštitúte v Bratislave (Panenská 33, 81482 Bratislava) bude konať premietanie filmu Pétera Scheinera žijúceho vo Švajčiarsku s názvom „Ende der Erinnerung?“ (Koniec spomienok?) venovaný tým, ktorý prežili holokaust. Ďalšie informácie o premietaní: https://www.goethe.de/ins/sk/de/ver.cfm?fuseaction=events.detail&event_id=21730330. ◀

PA

Komunitná mozaika – fotografie z minulosti našej obce –

► **Ul. Štúrova (1980)** – Pôvodný objekt židovského starobinca, ktorý bol postavený v roku 1896, dnes slúži miestnej židovskej obci ako komunitné centrum. Vstup do komplexu s neogotickou tehlovou fasádou je na nároží. V severnej časti zadného traktu sa nachádza synagóga, architektonicky zdôraznená vysokou štítovou strechou, rozetovým oknom a vstupným portálom. V súčasnosti využíva miesta komunita synagógu bývalého židovského starobinca. Interiér súčasnej modlitebne tvorí jednoduchý priestor zaklenutý valenou klenbou s pôvodným mobiliárom a pôsobivou neogotickou výzdobou. Návštevníci by nemali zabudnúť na prehliadku expozície dejín komárňanskej židovskej komunity, ktorá sa nachádza v priestoroch náboženskej obce.

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Pokázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Pokázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia
IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno
alebo
IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Nástenka krátke správy

ŽNO v Komárne, Klub Šalom a vydávanie Spravodajcu podporili rodina Himmeler (Štúrovo), Zuzana Sajmovičová (Piešťany) a anonymní darcovia. Ďakujeme!

Do Knižnice Bélu Spitzera pribudli nové knihy a publikácie. Očakávame našich čitateľov!

V decembri sa Židovská náboženská obec v Komárne zapojila do starostlivosti o bezdomovcov v našom meste. V rámci programu koordinovaného Zoltanom Kollárom naša obec uhradila náklady na rozdanie teplé jedlo.

Začiatkom januára postupne vypracúvame vyúčtovania dotácií za rok 2019 a podávame žiadosti o dotácie na tento rok.

Členský príspevok

Touto cestou žiadame členov našej náboženskej obce, aby členský príspevok na rok 2020 uhradili prevodným príkazom, poštovou poukážkou alebo osobne na sekretariáte. Výška členského príspevku sa nemení. ◀

Poplatok za správu cintorína

Prosíme každého, koho príbuzní sú pochovaní na komárňanskom židovskom cintoríne, aby poplatok za správu cintorína na rok 2018 uhradili podľa možností ešte pred začiatkom jarných prác.

Výška poplatku zostáva nezmenená: 10 EUR/hrob, v prípade dvojítych hrobov: 17 EUR/hrob. ◀

Spravodaj – mesačník ŽNO v Komárne, **založené** v roku 5756. (1996), **šéfredaktor**: Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci**: Judit Haas, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava**: Richard Saláth, **jazyková korektúra**: Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), tlač: Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO**: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel.:fax: 00421/35/7725-355. **Regisračné číslo**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Periodikum je nepredajné.

Chanuka 5780 v Komárne

► V druhej polovici programu nasledoval vynikajúci koncert skupiny Pressburger Klezmer Band. Tradičné i moderné melódie zožali obrovský úspech v plne obsadených radoch obecnstva, ktoré si piesne pospevovalo spolu so skupinou. Sviatok Chanuka sme víтали hudbou a šiškami – strana 3.

Dajme sa do toho Štartuje náš 25. ročník

Januárovým číslom odštartujeme 25. ročník Spravodajcu, založeného v roku 1996. Periodikum, ktoré je už 18 rokov aj oficiálne zaregistrované, bolo vždy za uplynulých 284 mesiacov v poštových schránkach, po čase aj v elektronických. Ani teraz nemôžeme napísať nič iné ako vtedy, v polovici 90-tých rokov. Naďalej očakávame články, reportáže, kratšie-dlhšie príspevky, aby odtlačok, ktorý na stránkach našich novín zachováme o pomínuteľných chvíľach súčasnosti, bol čo najpestrejší. Kým nám budú sily stačiť, budeme Spravodajcu oduševnene pripravovať a veríme, že tento rok si nájdeme čas, aby sme digitalizovali jednotlivé čísla ročníkov 1997-2006, ktoré vyšli len v tlači. Príďte medzi nás, zachovávejme naďalej tradície Židovskej náboženskej obce v Komárne! ◀

András a Tamás Paszternákovci, šéfredaktori

Pozvánka

Židovská náboženská obec v Komárne touto cestou pozýva každého záujemcu na podujatie organizované pri príležitosti Pamätného dňa holokaustu OSN, ktoré sa uskutoční dňa 26. januára 2020 o 14. hodine v Menháze (Starobinci, Komárno, Eötvösova ulica 15).

Program:

14:00 – Čo sa s nimi stalo? – Komárňanskí Židia v Osvienčime – prednáška historika Dr. Zoltána Vágho . Osudy deportovaných z Komárna do osvienčimského komplexu rekonštruujeme na základe doteraz nezverejnených dokumentov SS a svedectiev tých, ktorí tábor prežili.

15:00 – Boli našimi majstrami – dedičstvo maďarských židovských športovcov – vernisáž budapeštianskeho Maccabi VAC. ◀

Myšlienky redaktora

ANDRÁS
PASZTERNÁK

Je tretí večer Chanuky, do svietnika vkladám spolu so šamesom štyri sviečky. Snažím sa odosobniť od hluku sveta plného ťažkostí a problémov, ktorý ma obklopuje, aspoň na čas, kým zhoria svetlá chanukie. Do popredia sa derie spomienka na vitrínu mojej starej mamy a na predmet v nej, ktorý sa detským očiам zdal byť trochu čudný. Bol to osemramenný striebřistý svietnik zdobený levmi, na ktorý som sa často díval cez sklo. Najprv som si ani nevšimol, že chýba miesto pre šamesa, sluhu. Raz ročne, vždy ku koncu kalendárneho roka, potom relikviu z vitríny vybrali a jej drobné svetielka zažiarili v kuchyni na skrini, ktorá ukrývala šijací stroj a ktorá susedila so špajzou, ukrývajúcou množstvo dobrôt. Niekoľko týždňov predtým sa na rodinnom obede vždy hovorilo o tom, že na sviatok si treba zadovážiť potrebný počet sviečok. Ak si dobre spomínam na rodinnú legendu, svietnik niekto priniesol do pekárne mojich starých rodičov po vojne, aby si zaň pýtal chlieb v ťažkých časoch. Trochu sa zamyslím, ako dobre by bolo opäť stáť pri ňom... Ožíva ďalšia spomienka, z roku 2011, ako letím zo Svätej zeme domov s jednou väčšou a jednou menšou chanukiou, ktoré som kúpil z prvého izraelského platu pre rodičov a pre brata. Je za nami ďalšia Chanuka, o niekoľko rokov si určite spomenieme aj na toto zapalovanie sviečok – na stránkach Spravodajcu určite. ◀

